

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ

ULAGATTY
USTAZ

ҚР Оқу-ағарту министрлігі
№ 514 бұйрықпен бекітілген

Білім беретін, ғылыми, танымдық,
жарнамалық басылым

МББ аты: Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал «ULAGATTY USTAZ»

МББ тілі: қазақша, орысша, ағылшынша

Шығу жиілігі: айына 1 рет Тарату аумағы: Қазақстан Республикасы

Меншік иесі: «Ulagatty Ustaz» ЖШС Алматы қаласы Бас редакторы: Нагиев И. Б. Негізгі
тақырыптық бағыты: білім беретін, ғылыми, танымдық, жарнамалық

Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал «ULAGATTY USTAZ»
жарияланған ақпараттардың авторлық құқы ақпарат авторына тиесілі, редакция жауапты емес.
Жарияланған ақпарат авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.

Астана қаласы Қазақстан Республикасының
Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінің
Ақпарат комитеті 2023 жылғы 12 ақпандағы

Мерзімді баспасөз басылымын, ақпараттық агенттікті және желілік
Басылымды есепке қоюы туралы куәлігі № KZ51VPY00117354 берілген.

Тапсырыс: 562 Таралымы: 3000 дана.
Журнал «Ulagatty Ustaz» ЖШС баспаханасында басылды.
Алматы қаласы – 2026 жыл Телефон: 8 777 087 6843

Халқымыздың салт-дәстүрі

БАЙМАХАНОВА АСЕЛЬ АЛИБЕКОВНА

Жамбыл облысы, Талас ауданы, Қаратау қаласы,

№ 4 "Үміт" арнайы мектеп-интернатының

бастауыш пәні мұғалімі

Білім беру ұйымының атауы	№4 «Үміт» арнайы мектеп-интернаты			
Пәні:	Әдебиеттік оқу			
Бөлім:	Мәдени мұра			
Педагогтің аты-жөні:	Баймаханова А.А.			
Күні:	20.11.2025ж			
Сынып: 4 «А»	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:		
Сабақтың тақырыбы:	№28 сабақ Халқымыздың салт-дәстүрі			
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты:	4.1.4.2 сөйлеу барысында көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану, презентация, бейне баян қолдану. 4.3.4.1 Мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау; шығарма мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;			
Сабақтың мақсаты	Қазақ халқының салт-дәстүрлерін біліп өсуге тәрбиелеу, бесіктің пайдасы мен бесік жырын білуге үйрету.			
Сабақтың түзету мақсаты	Оқушылармен жеке жұмыс жүргізу. Қолдың ұсақ маторикасын дамытуға арналған жаттығулар жасату.			
Құндылықтар: Қараша айы: Әділдік және жауапкершілік Басқалар үшін маңызды тапсырмаларды орындаудың қажеттілігі мен маңыздылығын түсіну Бастаған ісін соңына дейін жеткізе білу	Сабақ құндылығы: ТӘУЕЛСІЗДІК ЖӘНЕ ОТАНШЫЛДЫҚ Өз елінің тарихы, мәдениеті туралы алғашқы түсінікті толықтыру. Апта дәйексөзі: «Жауапкершілік – адамгершілік қасиеттің көрінісі»			
Сабақтың барысы				
Сабақтың кезеңі// уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

<p>Сабақтың басы 5 минут</p>	<p>Балалармен амандасу. Түгелдеу. Сынып ішінде жағымды психологиялық ахуал туғызу.</p>	<p>Оқушылар амандасу түрлерін қолданып амандасады.</p>	<p>https://wordwall.net/ru/resource/53248984</p>	
<p>Өткен білімді еске түсіру 5 минут</p>	<p>Үй тапсырмасы «Сөз мәйегі» өлеңін мәнерлеп оқып беру. «Серпілген доп» әдісі 1.Өлеңде мақал-мәтелдің тәрбиелік мәні туралы не айтылған ? 2. «Өлмейтін даналық қалдырды» деген сөзді қалай түсінесіңдер? 3.Мақал-мәтелді үйде кім көп қолданады?</p>	<p>Үй тапсырмасы бойынша сұрақтарға жауап береді.</p>	<p>Дескриптор: Сұрақтарға жауап береді. Суретті мақалдардың жауабын айтады.1б</p>	<p>https://wordwall.net/ru/resource/70874728 Жасанды интеллект</p>
<p>Жаңа білім 25 минут</p>	<p>Суретті мақал мәтелдің жауабын тапқызу.</p>	<p>Бесік жырын айтады</p>	<p>Дескриптор. Бесік жырын біледі, айтты-1б</p>	<p>М.Бесбаевтың бейнебаяны Салт-дәстүріміз туралы суреттер.</p>
	<p>Тақырыпты ашу 1-тапсырма. Тыңдалым. Бесік жырын М.Бесбаевпен бірге орындау. Аудио тыңдалыммен жұмыс.</p>	<p>Өлеңді мәнерлеп оқып ,сөздікті жазып алады.</p>	<p>Дескриптор: Дәстүрлі тойларды біледі, олардың мәнін ұғады-1б</p>	<p>https://youtu.be/LnPNI67LERg?si=IPehTK1e5fyvzXfN</p>
	<p>«Бесік жыры» туралы видео көрсету.</p>	<p>Бесік той туралы өз ойын айтады</p>		

<p>Сабақты қорыту 5 минут</p>	<p>2-тапсырма. Айтылым Жаңа тақырып Шілдеhana, бесік той, тұсаукесер, сүндет той- әр отбасында тойланатын дәстүрлі тойлар. Ата-бабамыздың мұрасы болып саналатын бесік тойды жалғастырып тойлау біздің міндетіміз.</p> <p>2-тапсырма. Оқылым «Бесік жыры» өлеңін мәнерлеп, түсініп оқу</p> <p>3-тапсырма .Жазылым Сөздік жұмыс Киесі-қасиеті Ақылман-ақылшы, көргені көп адам</p> <p>3-тапсырма. Айтылым.«Микрофон» әдісі Тұрмыс-салт жырлары туралы өз ойларын айту. Өз үйлерінде өтіліп жүрген тойлар туралы айту. Бесік тойға барғанда қандай</p>	<p>Оқушылар ою өрнектерді бірдей қимылмен келтіреді.</p> <p>Қазақтың салт-дәстүрлері туралы коллаж дайындайды.</p> <p>Үй тапсырмасын алады</p> <p>Кері байланыс жасайды</p>	<p>Дескриптор: Мәнерлеп оқу дағдысы қалыптасқан.1б</p> <p>Дескриптор: Өлең мазмұнын айта алады-1б Көркем жазу дағдылары н сақтап жазды-1б</p> <p>Дескриптор: Тұрмыс-салт жырларын біледі-1б</p> <p>Дескриптор: Қазақтың салт-дәстүрлері н біледі-1б Коллаж дайындады, дәстүрлер туралы</p>	<p>Суреттер</p> <p>Сызба</p> <p>Жасанды интеллект</p> <p>Оқулық</p> <p>Кері байланыс парағы</p>
-----------------------------------	---	---	--	---

<p>Кері байланыс 5 минут</p>	<p>дәстүрлерді көргеніңді айт</p> <p>Сергіту сәті: Қазақтың ою өрнектері</p> <p>ФС тапсырмасы 4-тапсырма Тұрмыс-салт жырлары туралы сызбаны пайдаланып ойыңды айт Қазақтың салт-дәстүрлері туралы коллаж дайындайды.</p> <p style="text-align: center;">Салт-дәстүрлер</p> <pre> graph TD A[Салт-дәстүрлер] --> B[Бесік той кесу] A --> C[Тұсау Тілашар] A --> D[Құда түсу Беташар] </pre> <p>Жасанды интеллект</p> <p>Үй тапсырмасы Үлкендерден бесік жырының әртүрлі нұсқасын тауып, жаттап келіңдер</p>		<p>айта алды-16</p> <p>ҚБ: Керемет Жарайсың</p> <p>«Білім қоржыны» әдісі</p>	
----------------------------------	---	--	--	--

**МАТЕМАТИКА САБАҚТАРЫНДА
ПРОБЛЕМАЛЫҚ ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІН ҚОЛДАНУ**
Атырау қаласы
"Жалпы білім беретін Алмалы орта мектебі"
Математика пәні мұғалімі
СЫРАЛИЕВА АЙНАРА АЗАТҚЫЗЫ

Проблемалық оқытуды жалпыланған білімді – ұғымдарды, ережелерді, заңдарды, себеп-салдар мен басқа да логикалық тәуелділіктерді игеру үшін қолдануға болады. Ол шығармашылық қызметке дайындықты қалыптастыруға ықпал етеді, танымдық белсенділікті, білімді дамытуға ықпал етеді, формализмнің, ойланбаудың пайда болуына жол бермейді. Проблемалық оқыту білімді неғұрлым берік игеруді қамтамасыз етеді; аналитикалық ойлауды дамытады, оқушылардың оқу іс-әрекетін тұрақты қиындықтарға негізделген тартымды етеді; ол білімді жан-жақты қолдануға бағытталған. Оқушыларды қайшылықтармен бетпе-бет келуге, оларды түсінуге, шешім іздеуге үйрететін проблемалық оқыту диалектикалық ойлауды қалыптастырудың құралдарының бірі болып табылатындығы да маңызды.

Бүгінгі таңда проблемалық оқыту дегеніміз – мұғалімнің басшылығымен проблемалық жағдайларды құруды және оқушылардың оларды шешудегі белсенді тәуелсіз қызметін қамтитын сабақтарды ұйымдастыру, нәтижесінде білім, дағдылар шығармашылық игеріліп, ақыл-ой қабілеттері дамиды.

Проблемалық оқыту мотивацияның ерекше түрін құруға негізделген, сондықтан проблемалық жағдайлар тізбегі ретінде ұсынылуы керек материалдың дидактикалық мазмұнын барабар жобалауды қажет етеді. Проблемалық жағдайлар белгісіз мазмұны, проблемалық деңгейі, басқа әдістемелік ерекшеліктері бойынша әртүрлі болуы мүмкін.

Педагогикалық ғылымда проблемалық оқытудың төрт деңгейі анықталған және сипатталған.

Проблемалық оқытудың бірінші деңгейі – оқу материалын проблемалық түрде ұсыну. Бұл деңгейде жетекші рөл мұғалімге тиесілі. Оқушыларға білім туралы ақпарат мұғалімнің өзі тұжырымдайтын және студенттерге оны шешудің мүмкін жолдарын, ойлау барысын, мәселені шешуді көрсететін проблема түрінде ұсынылады.

Проблемалық оқытудың екінші деңгейі – мұғалім мәселені тұжырымдайды, оның мәнін ашады, оқушыларды мұғалім шешкен жағдайға ұқсас басқа проблемалық жағдайларды өз бетінше шешуге шақырылады.

Үшінші деңгейде мұғалім мәселені тұжырымдайды, оны шешуге қажетті білім, одан шығу жолдарын анықтайды. Оқушы бұл үшін бұрын үйренген оқу материалын біле отырып, мәселені өз бетінше шешуі керек.

Проблемалық жағдайды шешудің төртінші деңгейі зерттеу немесе іздеу деп аталады. Оқушыларға таныс емес проблемалық жағдайларды шешу

ұсынылады. Бұл шығармашылық қабілеттерін, зерттеу дағдыларын көрсетуге мүмкіндік беретін төртінші деңгей.

Проблемалық оқытуда оқушылардың шығармашылық ойлауының дамуын қамтамасыз ету үшін жағдайлардың оңтайлы реттілігі, олардың белгілі бір жүйесі қажет. Сондықтан проблемалық оқытуды ұйымдастыру кезінде проблемалар төрт деңгейде тұжырымдалды: ең жоғары, жоғары, орташа, төмен. Деңгейлер оқушыларға шешуге ұсынылған мәселенің жалпылама дәрежесімен және мұғалімнің көмек дәрежесімен ерекшеленеді. Олар іс жүзінде бір тапсырманың бірнеше нұсқасын білдіреді. Мәселенің ең жоғары деңгейінен бастап және тапсырманың қиындықтарын біртіндеп азайта отырып, мұғалім әр оқушыға мәселені шешуге көмектеседі, әр оқушының шешімін түзетеді.

Деңгейлердің мәні келесідей: ең жоғары деңгейде тұжырымдалған проблемалық тапсырмада кеңестер жоқ; жоғары деңгейде бір кеңес бар; орта деңгейде – екі кеңес. Төмен деңгейде тұжырымдалған проблемалық тапсырмада оқушыларды біртіндеп қорытындыға әкелетін бірқатар дәйекті тапсырмалар мен сұрақтар бар. Математикадағы бағдарламалық материалды талдай отырып, проблемалық оқытуды қолдануға болатын тұжырымдамалардың, ережелер мен тапсырмалардың жеткілікті саны бар екенін көреміз.

Математикалық ұғымдарды енгізу сыныптағы проблемалық жағдайларды ұйымдастырудың көптеген мүмкіндіктерін ұсынады. Математика сабақтары проблемалық жағдайды қиындықпен кұрумен сипатталады, бұл кезде тапсырманы орындау қажеттілігі мен мүмкін еместігі арасында қайшылық туындайды.

Проблемалық жағдайды мұғалім арнайы әдістемелік әдістерді қолдану арқылы жасайды:

- мұғалім оқушыларға қарама-қайшылықты ұсынып және оларды шешудің жолын табуға шақырады;
- бір сұраққа әртүрлі көзқарастарды ұсынады;
- оқушыларды салыстыру, жалпылау, жағдайдан қорытынды жасауға, фактілерді салыстыруға шақырады;
- проблемалық міндеттерді қояды (мысалы: қарама-қайшы деректермен, көрінеу жіберілген қателіктермен, шешу уақытының шектеулілігі және т. б.)
- сыныпқа құбылыстарды әр түрлі тұрғыдан зерттеуді ұсынады;
- проблемалық теориялық және практикалық тапсырмаларды анықтайды;

Сабақта проблемалық жағдайларды қолданған кезде кейбір шарттарды орындау қажет.

Мұғалім:

- проблемалық жағдайларды жасай білу және осы процесті басқару;
- оқушыларға берілген практикалық оқу тапсырмасының орындалмау себептерін немесе оларға көрсетілген фактілерді түсіндіре алмау себептерін көрсету арқылы туындаған проблемалық жағдайды тұжырымдау.

Проблемалық жағдайдағы оқушылар:

- жаңа материалды үйрену кезінде жаңа «жаңалық» жасау;
- жаңа жағдайларда өз білімін қолдану;
- белсенді іздеу қызметін көрсету.

Өкінішке орай, қазіргі заманғы бұқаралық мектеп әлі күнге дейін білім алуға шығармашылық емес көзқарасты сақтайды. Монотондылық, сол әрекеттерді шаблонды қайталау оқуға деген қызығушылықты өлтіреді. Балалар біртіндеп шығармашылық қабілетін жоғалтуы мүмкін.

Сондықтан, оқу процесінде оқушылар ақыл-ойдың икемділігін, шығармашылық ойлауды қалыптастыруы керек, бұл оларға бір мәселені шешудің бірнеше нұсқасын, жүйелілік пен дәйектілікті табуға мүмкіндік береді, соның арқасында шешімдер толығымен ойластырылған болады. Мұның бәрі тәуекелге барудан қорықпайтын және олардың шешімдеріне жауап беретін диалектикалық ойлайтын адамдардың қалыптасуына ықпал етеді.

МАЗМҰНЫ

❖ БАЙМАХАНОВА АСЕЛЬ АЛИБЕКОВНА

❖ СЫРАЛИЕВА АЙНАРА АЗАТҚЫЗЫ